

Βρυξέλλες, 19.1.2018
COM(2018) 6 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

**για την εφαρμογή της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ από τα κράτη μέλη σχετικά με την
επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου
πυρηνικού καυσίμου
Δεύτερη έκθεση**

{SWD(2018) 4 final}

Περιεχόμενα

1.	Εισαγωγή	2
1.1.	Νομικό πλαίσιο	4
1.2.	Γενικές αρχές για την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών	6
2.	Εφαρμογή των γενικών διατάξεων	7
2.1.	Μεταφορά της οδηγίας στην εθνική νομοθεσία	7
2.2.	Τυποποιημένο έγγραφο για την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών	8
2.3.	Αρμόδιες αρχές	9
3.	Παρατηρήσεις και τάσεις σχετικά με τις αποστολές αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων	9
3.1.	Συνολικές αποστολές	10
3.2.	Εισαγωγές, εξαγωγές και διαμετακομίσεις μέσω της Κοινότητας	11
3.3.	Συνέχεια που δόθηκε στην πρώτη έκθεση της Επιτροπής	12
4.	Συμπεράσματα	13

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την οδηγία 2006/117/Ευρατόμ του Συμβουλίου¹ θεσπίζεται κοινοτικό σύστημα επιτήρησης και ελέγχου των διασυνοριακών αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων, ώστε να διασφαλίζεται κατάλληλη προστασία του πληθυσμού. Εξασφαλίζεται ότι τα κράτη μέλη ενημερώνονται σχετικά με τις αποστολές ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων προς ή μέσω της επικράτειάς τους με την υποχρέωση να δηλώνουν είτε τη συναίνεση ή την αιτιολογημένη άρνησή τους για τις αποστολές. Η οδηγία συμπληρώνει την οδηγία 2011/70/Ευρατόμ του Συμβουλίου², η οποία εστιάζει στην πολιτική και τις ευθύνες σχετικά με τη μακροπρόθεσμη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων.

Η παρούσα είναι η δεύτερη έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ του Συμβουλίου, η οποία παρέχει επισκόπηση των αντίστοιχων αποστολών και των σχετικών θεμάτων. Παρέχει συμπληρωματικά στοιχεία στην έκθεση της Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας 2011/70/Ευρατόμ του Συμβουλίου³.

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ παράγουν ραδιενεργά απόβλητα, προερχόμενα από διαφορετικές εγκαταστάσεις (π.χ. πυρηνικοί σταθμοί, ερευνητικοί αντιδραστήρες) και δραστηριότητες, όπως οι εφαρμογές ραδιοϊσοτόπων στην ιατρική, τη βιομηχανία, τη γεωργία, την έρευνα και την εκπαίδευση. Ως ραδιενεργά απόβλητα ορίζονται τα ραδιενεργά υλικά σε αέρια, υγρή ή στερεά μορφή, για τα οποία δεν προβλέπεται περαιτέρω χρήση από τις χώρες προέλευσης και προορισμού, ή από φυσικό ή νομικό πρόσωπο του οποίου την απόφαση αποδέχονται οι χώρες αυτές, και τα οποία ελέγχονται ως ραδιενεργά απόβλητα από ρυθμιστικό φορέα βάσει του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου των χωρών προέλευσης και προορισμού.

Επιπλέον, η λειτουργία πυρηνικών αντιδραστήρων ηλεκτροπαραγωγής και έρευνας παράγει επίσης αναλωμένα καύσιμα. Ως αναλωμένα καύσιμα ορίζονται τα πυρηνικά καύσιμα που έχουν ακτινοβοληθεί και έχουν απομακρυνθεί οριστικά από τον πυρήνα του αντιδραστήρα. Μπορούν είτε να θεωρούνται ως χρησιμοποιήσιμοι πόροι οι οποίοι δύνανται να υποβληθούν σε επανεπεξεργασία είτε να προορίζονται για τελική

¹ Οδηγία 2006/117/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2006, σχετικά με την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου πυρηνικού καυσίμου, ΕΕ L 337 της 5.12.2006, σελ. 21-32.

² Οδηγία 2011/70/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 2011, η οποία θεσπίζει κοινοτικό πλαίσιο για την υπεύθυνη και ασφαλή διαχείριση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, ΕΕ L 199 της 2.8.2011, σ. 48-56.

³ Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την πρόοδο εφαρμογής της οδηγίας 2011/70/Ευρατόμ του Συμβουλίου και με τον κατάλογο αποθεμάτων ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων στο έδαφος της Κοινότητας και τις μελλοντικές προοπτικές, COM(2017) 236 final της 15.5.2017.

διάθεση χωρίς να προβλέπεται περαιτέρω χρήση και να αντιμετωπίζονται ως ραδιενεργά απόβλητα.

Όταν παράγονται τα αναλωμένα καύσιμα και τα ραδιενεργά απόβλητα, αποθηκεύονται πριν από την ενδεχόμενη (επαν)επεξεργασία και διάθεσή τους. Από τους χώρους που παράγουν ή διαχειρίζονται αυτά τα υλικά, τα αναλωμένα καύσιμα και τα ραδιενεργά απόβλητα μεταφέρονται κατά κύριο λόγο οδικώς, σιδηροδρομικώς ή δια θαλάσσης και, σε σπάνιες περιπτώσεις, από αέρος.

Η εισαγωγή, εξαγωγή και διαμετακόμιση των ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων μέσω άλλου/-ων κράτους/-ών μέλους/-ών αποτελούν συνήθεις πρακτικές στην ΕΕ. Η διακίνηση των εν λόγω υλικών, που αναφέρεται επίσης ως αποστολή, συμβαίνει στην πλειονότητα των κρατών μελών ανεξάρτητα από την κλίμακα των πυρηνικών προγραμμάτων τους.

Μέχρι σήμερα, 16 κράτη μέλη⁴ διαθέτουν πυρηνικούς αντιδραστήρες ηλεκτροπαραγωγής στην επικράτειά τους, εκ των οποίων βρίσκονται σε λειτουργία σε 14 κράτη μέλη. Επιπλέον, 20 κράτη μέλη⁵ διέθεταν ή διαθέτουν ερευνητικούς αντιδραστήρες σε λειτουργία εντός της ΕΕ. Ορισμένα κράτη μέλη αποστέλλουν αναλωμένα καύσιμα για επανεπεξεργασία στην ΕΕ ή σε τρίτες χώρες. Η πλειονότητα των κρατών μελών με ερευνητικούς αντιδραστήρες προβλέπουν επιστροφή των αναλωμένων καυσίμων στον προμηθευτή (ΗΠΑ ή Ρωσική Ομοσπονδία) πριν από το 2020, αν και για σειρά εκπαιδευτικών και ερευνητικών αντιδραστήρων δεν έχει ακόμη καθορισθεί η πορεία μακροπρόθεσμης διαχείρισης των αναλωμένων καυσίμων (π.χ. η διάθεσή τους). Σε πολλές περιπτώσεις, ραδιενεργά απόβλητα αποστέλλονται επίσης εντός και εκτός της ΕΕ με σκοπό την ελαχιστοποίηση των ραδιενεργών αποβλήτων μέσω επεξεργασίας (π.χ. τήξης, αποτέφρωσης) πριν από την αποθήκευση και/ή τη διάθεσή τους.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 1 της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 25ης Δεκεμβρίου 2011, τα κράτη μέλη οφείλουν ανά τριετία να υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας. Επομένως, η προθεσμία για την υποβολή των δεύτερων εκθέσεων ήταν η 25η Δεκεμβρίου 2014.

Όλα τα κράτη μέλη υπέβαλαν δεύτερη εθνική έκθεση σχετικά με τις αποστολές ραδιενεργών αποβλήτων ή αναλωμένων καυσίμων στην επικράτειά τους για την περίοδο 2012-2014, ενώ η Κροατία υπέβαλε έκθεση για πρώτη φορά⁶. Κατά τον δεύτερο αυτό γύρο υποβολής εκθέσεων, παρατηρήθηκαν σημαντικές καθυστερήσεις δεδομένου ότι μόνο τρία κράτη μέλη κοινοποίησαν τις εκθέσεις τους εγκαίρως⁷ (τα

⁴ Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Ισπανία, Γαλλία, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Ρουμανία, Σλοβενία, Σλοβακία, Φινλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο (η Ιταλία και η Λιθουανία έχουν κλείσει τους αντιδραστήρες τους).

⁵ Βέλγιο, Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Λετονία, Ουγγαρία, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Φινλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο.

⁶ Η Κροατία προσχώρησε στην ΕΕ την 1η Ιουλίου 2013.

⁷ Δανία, Λιθουανία και Ρουμανία.

υπόλοιπα τις κοινοποίησαν με διαφορετικές καθυστερήσεις⁸).

Βάσει των εθνικών εκθέσεων και ύστερα από ανταλλαγή απόψεων και έγκριση από τη συμβουλευτική επιτροπή⁹, η Επιτροπή εκπόνησε την παρούσα έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 2 της οδηγίας. Βασίζεται στις κοινοποιήσεις όλων των κρατών μελών και αποτελεί συνέχεια της πρώτης έκθεσης της Επιτροπής για την περίοδο 2008-2011, η οποία εκδόθηκε το 2013¹⁰.

Η υποβολή εκθέσεων έχει στόχο να παρουσιάσει μια επισκόπηση των αποστολών αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων στην Κοινότητα των πρόσφατων τάσεων και προκλήσεων σχετικά με την εισαγωγή, εξαγωγή και διαμετακόμιση αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, των καταγεγραμμένων αρνήσεων και μη πραγματοποιημένων αποστολών, καθώς και των προτεινόμενων ενεργειών.

Λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας σε κάθε κράτος μέλος παρέχονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2018)4. Το συμπέρασμα της παρούσας έκθεσης επισημαίνει θέματα που απαιτούν μεγαλύτερη προσοχή.

1.1. Νομικό πλαίσιο

Η ασφαλής και υπεύθυνη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων, συμπεριλαμβανομένης της ασφαλούς μεταφοράς αυτών των υλικών εντός και εκτός της επικράτειας των κρατών μελών, αποτελεί νομική απαίτηση. Η απαίτηση αυτή απορρέει τόσο από το διεθνές δίκαιο όσο και το ενωσιακό δίκαιο.

Σε διεθνές επίπεδο, το κύριο σημείο αναφοράς σε αυτόν τον τομέα είναι η Κοινή σύμβαση για την ασφάλεια διαχείρισης του αναλωμένου καυσίμου και την ασφάλεια διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων (η «κοινή σύμβαση»)¹¹. Μεταξύ άλλων

⁸ Εντός 6 μηνών: Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Ελλάδα, Λετονία, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Σλοβακία, Φινλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο· εντός 6-12 μηνών: Βέλγιο, Γερμανία, Ιρλανδία, Ισπανία, Γαλλία, Κροατία, Κύπρος, Ουγγαρία, Μάλτα, Κάτω Χώρες και Αυστρία· πάνω από 1 έτος: Ιταλία.

⁹ Η συμβουλευτική επιτροπή συστάθηκε το 2007, όπως προβλεπόταν στο άρθρο 21 της οδηγίας.

¹⁰ COM(2013) 240 final, Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή περί της εφαρμογής από τα κράτη μέλη της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ του Συμβουλίου σχετικά με την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων πυρηνικών καυσίμων, της 25.4.2013, και SWD(2013) 150 final.

¹¹ Η κοινή σύμβαση τέθηκε σε ισχύ στις 18 Ιουνίου 2001. Ισχύει για αναλωμένα καύσιμα και ραδιενεργά απόβλητα που προκύπτουν από μη στρατιωτικούς πυρηνικούς αντιδραστήρες και εφαρμογές και για αναλωμένα καύσιμα και ραδιενεργά απόβλητα από στρατιωτικά ή αμυντικά προγράμματα, εάν και εφόσον τα υλικά αυτά μεταφέρονται οριστικά σε αποκλειστικά μη στρατιωτικά προγράμματα και τίθενται υπό τη διαχείριση αυτών, ή όταν δηλώνονται ως αναλωμένα καύσιμα ή ραδιενεργά απόβλητα για τους σκοπούς της σύμβασης από τα συμβαλλόμενα μέρη. Η σύμβαση ισχύει, επίσης, για την προγραμματισμένη και

διατάξεων, η κοινή σύμβαση επιβάλλει υποχρεώσεις στα συμβαλλόμενα μέρη σχετικά με την ασφάλεια της διασυνοριακής διακίνησης (εισαγωγής, εξαγωγής και διαμετακόμισης) των αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων. Στο άρθρο 27 απαιτείται από κάθε συμβαλλόμενο μέρος που συμμετέχει σε διασυνοριακή διακίνηση να λάβει τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσει ότι η εν λόγω διακίνηση πραγματοποιείται κατά τρόπο που συνάδει με τις διατάξεις της σύμβασης και των σχετικών δεσμευτικών διεθνών πράξεων. Μετά την πρώτη έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ, η Μάλτα κατέστη συμβαλλόμενο μέρος της Κοινής σύμβασης, με αποτέλεσμα το σύνολο των 28 κρατών μελών της ΕΕ να είναι συμβαλλόμενα μέρη της εν λόγω σύμβασης¹², γεγονός που αποδεικνύει τη δέσμευση των κρατών μελών να εξασφαλίσουν υψηλό επίπεδο ασφάλειας των αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, από την παραγωγή έως τη διάθεσή τους.

Σε επίπεδο ΕΕ, από την πρώτη έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ, η οδηγία 96/29/Ευρατόμ του Συμβουλίου για τον καθορισμό των βασικών κανόνων ασφάλειας αναθεωρήθηκε το 2013, διατηρώντας ως γενικό στόχο την ενίσχυση της προστασίας από τους κινδύνους που προκύπτουν από την έκθεση σε ιονίζουσες ακτινοβολίες, καθώς και κατά τη μεταφορά αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων. Η αναθεωρημένη οδηγία 96/29/Ευρατόμ (νέα οδηγία 2013/59/Ευρατόμ¹³) καταργεί και ενοποιεί σε ένα ενιαίο νομοθετικό κείμενο τις διατάξεις πέντε οδηγιών της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας 2003/122/Ευρατόμ σχετικά με τις κλειστές πηγές υψηλής ραδιενέργειας¹⁴. Η νέα οδηγία, η οποία πρέπει να μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο από τα κράτη μέλη έως τις 6 Φεβρουαρίου 2018, ορίζει επίσης εναρμονισμένα κριτήρια και γενικά επίπεδα αποδέσμευσης υλικών από κανονιστικό έλεγχο. Όσον αφορά τα φυσικά ραδιενεργά υλικά (NORM), το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2013/59/Ευρατόμ έχει επεκταθεί για να καλύπτει ανθρώπινες δραστηριότητες που συνεπάγονται παρουσία φυσικών πηγών ακτινοβολίας, συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας υλικού με φυσικά ραδιονουκλεΐδια (NORM). Η οδηγία προβλέπει ότι η προστασία έναντι των φυσικών πηγών ακτινοβολίας θα πρέπει να ενσωματωθεί πλήρως στις γενικές απαιτήσεις, αντί να αποτελέσει αντικείμενο ξεχωριστού τίτλου. Πιο συγκεκριμένα, οι βιομηχανίες επεξεργασίας υλικών που περιέχουν φυσικά ραδιονουκλεΐδια τα οποία απαιτούν κανονιστικό έλεγχο θα πρέπει να αντιμετωπίζονται εντός του ίδιου κανονιστικού πλαισίου με τις άλλες πρακτικές¹⁵. Απαιτεί (στο άρθρο 23) από τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν τις κατηγορίες ή τα είδη πρακτικών που περιλαμβάνουν NORM και προκαλούν έκθεση των εργαζομένων ή του κοινού η οποία δεν δύναται να παραβλεφθεί από άποψη ακτινοπροστασίας. Κατάλογος βιομηχανικών τομέων που αφορούν NORM και πρέπει να ληφθούν

ελεγχόμενη έκλυση στο περιβάλλον υγρών ή αέριων ραδιενεργών υλικών από ρυθμιζόμενες πυρηνικές εγκαταστάσεις.

¹² Από τις 26 Σεπτεμβρίου 2016 τα συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης ανέρχονται σε 73 (http://www.iaea.org/Publications/Documents/Conventions/jointconv_status.pdf).

¹³ Οδηγία 2013/59/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 5ης Δεκεμβρίου 2013, για τον καθορισμό βασικών προτύπων ασφαλείας για την προστασία από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιονίζουσες ακτινοβολίες και την κατάργηση των οδηγιών 89/618/Ευρατόμ, 90/641/Ευρατόμ, 96/29/Ευρατόμ, 97/43/Ευρατόμ και 2003/122/Ευρατόμ (ΕΕ L 13 της 17.1.2014, σ. 1-73).

¹⁴ Οδηγία 2003/122/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2003, για τον έλεγχο των κλειστών πηγών ραδιενέργειας και των έκθετων πηγών (ΕΕ L 346 της 31.12.2003, σ. 57-64).

¹⁵ Ο ορισμός της έννοιας της «πρακτικής» στο άρθρο 4 σημείο 65 είναι ο εξής: «η ανθρώπινη δραστηριότητα που μπορεί να αυξήσει την έκθεση ατόμων στην ακτινοβολία μιας πηγής ακτινοβολίας και αντιμετωπίζεται ως κατάσταση σχεδιασμένης έκθεσης».

υπόψη κατά τη διαδικασία αναγνώρισης, πέραν της βιομηχανίας εξόρυξης και κονιοποίησης ουρανίου, παρατίθεται στο παράρτημα VI της οδηγίας 2013/59/Ευρατόμ. Αν ένα κράτος μέλος δηλώσει απόβλητα NORM ως ραδιενεργά απόβλητα, η αποστολή τους θα πρέπει να αναφέρεται δυνάμει του άρθρου 20 της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ.

Στο πεδίο εφαρμογής του συνολικού αυτού πλαισίου της ΕΕ για την πυρηνική ασφάλεια και την προστασία από την ακτινοβολία, η οδηγία 2006/117/Ευρατόμ αφορά συγκεκριμένα τις ρυθμιστικές άδειες και τις διαδικαστικές πτυχές των διασυνοριακών αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων που προέρχονται από μη στρατιωτικές εγκαταστάσεις και δραστηριότητες. Η οδηγία εφαρμόζεται στις εξής περιπτώσεις:

- η χώρα προέλευσης, η χώρα προορισμού ή η οποιαδήποτε χώρα διαμετακόμισης των αναλωμένων καυσίμων ή ραδιενεργών αποβλήτων είναι κράτος μέλος της ΕΕ·
- οι ποσότητες και η συγκέντρωση των αναλωμένων καυσίμων ή ραδιενεργών αποβλήτων προς αποστολή (που αναφέρεται ως παρτίδα) υπερβαίνουν τις τιμές που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β) της οδηγίας 96/29/Ευρατόμ¹⁶, η οποία αντικαταστάθηκε προσφάτως από την οδηγία 2013/59/Ευρατόμ του Συμβουλίου.

1.2. Γενικές αρχές για την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών

Σύμφωνα με την οδηγία 2011/70/Ευρατόμ, κάθε κράτος μέλος διατηρεί την πλήρη ευθύνη για την επιλογή πολιτικής διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων εντός της δικαιοδοσίας του, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει την εξαγωγή αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων ή την εισαγωγή των εν λόγω υλικών (π.χ. για (επαν)επεξεργασία) στην επικράτειά του.

Το άρθρο 17 παράγραφος 1 της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ απαιτεί από τα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν ένα τυποποιημένο έγγραφο για την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων. Όταν τα υλικά αυτά προορίζονται για αποστολή σε τρίτες χώρες, τα κράτη μέλη υποχρεούνται επίσης να εφαρμόζουν τα κριτήρια αποστολής, σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 2 της οδηγίας και τη σύσταση της Επιτροπής¹⁷.

Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η ολοκλήρωση αποστολής ή δεν πληρούνται οι όροι αποστολής σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, οι αρμόδιες αρχές

¹⁶ Οδηγία 96/29/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 1996, για τον καθορισμό των βασικών κανόνων ασφάλειας για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του πληθυσμού από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιονίζουσες ακτινοβολίες, ΕΕ L 159 της 29.6.1996, σ. 1-114.

¹⁷ Σύσταση της Επιτροπής, της 4ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τα κριτήρια εξαγωγής ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένου καυσίμου σε τρίτες χώρες [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2008) 7570] (2008/956/Ευρατόμ).

του κράτους μέλους προέλευσης εξασφαλίζουν ότι τα συγκεκριμένα ραδιενεργά απόβλητα ή αναλωμένα καύσιμα επιστρέφονται στον κάτοχό τους, εκτός αν υπάρχει δυνατότητα εναλλακτικής ασφαλούς ρύθμισης. Οι εν λόγω αρμόδιες αρχές εξασφαλίζουν ότι το πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την αποστολή λαμβάνει, εφόσον χρειάζεται, διορθωτικά μέτρα ασφάλειας. Σε αυτές τις περιπτώσεις που δεν είναι δυνατή ή επιτρεπτή η ολοκλήρωση της αποστολής, οι προκύπτουσες δαπάνες βαρύνουν τον κάτοχο¹⁸ (άρθρο 12 της οδηγίας).

Τυχόν άρνηση χορήγησης άδειας για αποστολή αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων i) πρέπει να αιτιολογείται με βάση τα κριτήρια που ορίζονται στην οδηγία· ii) δεν θα πρέπει να είναι αυθαίρετη· και iii) θα πρέπει να στηρίζεται στο σχετικό εθνικό, κοινοτικό ή διεθνές δίκαιο. Οι αποφάσεις των κρατών μελών για τις εξαγωγές ή τις αρνήσεις πρέπει να συνάδουν με τις διατάξεις που καθορίζονται στην κοινή σύμβαση και στο άρθρο 16 της οδηγίας, το οποίο απαγορεύει τις εξαγωγές ραδιενεργών αποβλήτων ή αναλωμένων καυσίμων προς τόπο προορισμού νοτίως των 60° νότιου γεωγραφικού πλάτους, προς χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής ή του Ειρηνικού ή προς τρίτες χώρες που δεν διαθέτουν τα μέσα για να διαχειριστούν με ασφάλεια τα ραδιενεργά απόβλητα ή τα αναλωμένα καύσιμα.

Εκτός από την υποβολή εκθέσεων ανά τριετία προς την Επιτροπή (σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 1 της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ), τα κράτη μέλη:

- κοινοποιούν κάθε χρόνο στην Επιτροπή και τη συμβουλευτική επιτροπή οποιαδήποτε μη εγκεκριμένη αποστολή προς τρίτη χώρα, λόγω μη συμμόρφωσης με την τεχνική ή διοικητική ικανότητα και την ρυθμιστική δομή για ασφαλή διαχείριση των αναλωμένων καυσίμων και/ή ραδιενεργών αποβλήτων (άρθρο 16 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της οδηγίας)·
- διαβιβάζουν στην Επιτροπή τα στοιχεία επικοινωνίας της/των αρμόδιας/-ων αρχής/-ών και όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για ταχεία επικοινωνία (άρθρο 18 της οδηγίας).

2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

2.1. Μεταφορά της οδηγίας στην εθνική νομοθεσία

Κατά τη διάρκεια της περιόδου υποβολής εκθέσεων 2012-2014, η Κροατία προσχώρησε στην ΕΕ (1^η Ιουλίου 2013) και μετέφερε την οδηγία.

Σε αυτή τη βάση, η μεταφορά της παρούσας οδηγίας θεωρείται ότι έχει ολοκληρωθεί

¹⁸

Ως «κάτοχος» νοείται φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο, προτού διενεργήσει αποστολή ραδιενεργών αποβλήτων ή αναλωμένων καυσίμων, είναι υπεύθυνο δυνάμει της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας για τα υλικά αυτά και σχεδιάζει να πραγματοποιήσει αποστολή προς κάποιον αποδέκτη.

στο σύνολο των 28 κρατών μελών.

2.2. Τυποποιημένο έγγραφο για την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών

Το τυποποιημένο έγγραφο (που συντάχθηκε με απόφαση της Επιτροπής το 2008¹⁹ και τροποποιήθηκε το 2011) περιλαμβάνει τα εξής έντυπα:

- αίτηση χορήγησης άδειας για αποστολή αναλωμένων καυσίμων ή ραδιενεργών αποβλήτων·
- βεβαίωση παραλαβής αίτησης — αίτημα για ελλείπουσες πληροφορίες για τα αναλωμένα καύσιμα και τα ραδιενεργά απόβλητα·
- άρνηση ή συναίνεση για την αποστολή ραδιενεργών αποβλήτων ή αναλωμένων καυσίμων από τις σχετικές αρμόδιες αρχές·
- περιγραφή παρτίδας ραδιενεργών αποβλήτων και κατάλογος συσκευασιών·
- βεβαίωση παραλαβής ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων·
- έγκριση της αποστολής αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων.

Ορισμένα κράτη μέλη υπέβαλαν προτάσεις για περαιτέρω βελτίωση του τυποποιημένου εγγράφου. Για παράδειγμα, προτάθηκε να αποσαφηνιστούν οι επεξηγηματικές σημειώσεις και να προστεθεί ειδική ενότητα στο τυποποιημένο έγγραφο που θα επιτρέπει την παραπομπή σε προηγούμενη άδεια/συναίνεση όποτε η αίτηση αποστολής συνδέεται με τον επαναπατρισμό καταλοίπων που προκύπτουν από την προηγούμενη αποστολή. Αυτό θα διευκόλυνε την παρακολούθηση και θα εξασφάλιζε μια διαδρομή ελέγχου μεταξύ της εξερχόμενης αποστολής για επεξεργασία/επανεπεξεργασία και της/των αποστολής/-ών προκύπτοντων αποβλήτων και υποπροϊόντων. Επιπλέον, επισημάνθηκε η ανάγκη μεγαλύτερης συνέπειας όσον αφορά τις πληροφορίες που απαιτούνται στο τμήμα B-1 «Αίτηση για αδειοδότηση αποστολής (αποστολών) αναλωμένων πυρηνικών καυσίμων» του τυποποιημένου εγγράφου, η οποία δεν περιλαμβάνει τα επίπεδα ραδιενέργειας των αναλωμένων καυσίμων, και τις πληροφορίες του τμήματος B-5 «Περιγραφή παρτίδας αναλωμένων πυρηνικών καυσίμων και κατάλογος συσκευασιών» (η οποία ζητά αυτές τις πληροφορίες).

Οι προτάσεις αυτές θα αποτελέσουν αντικείμενο παρακολούθησης από την Επιτροπή.

¹⁹ Απόφαση της Επιτροπής, της 5ης Μαρτίου 2008, περί καθορισμού του τυποποιημένου εγγράφου για την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων πυρηνικών καυσίμων που αναφέρεται στην οδηγία 2006/117/Ευρατόμ του Συμβουλίου (κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2008) 793), (2008/312/Ευρατόμ), ΕΕ L 107 της 17.4.2008, σελ. 32-59.

2.3. Αρμόδιες αρχές

Από τον Ιούλιο του 2017, όλα τα κράτη μέλη διαβίβασαν επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τις αρμόδιες αρχές τους κατά την έννοια του άρθρου 5 σημείο 13²⁰ της οδηγίας, οι οποίες παρουσιάζονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2018)4.

Σε συμμόρφωση με την απαίτηση του άρθρου 19 της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ και τη σύσταση²¹ για την ασφαλή και αποτελεσματική διαβίβαση των εγγράφων και πληροφοριών που απαιτούνται βάσει των διατάξεων της οδηγίας, ο επικαιροποιημένος κατάλογος των αρμόδιων αρχών στα κράτη μέλη είναι διαθέσιμος στον ιστότοπο της Επιτροπής: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/nuclear-energy/radiation-protection/transport-radioactive-materials>.

3. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΚΑΙ ΡΑΔΙΕΝΕΡΓΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Για την περίοδο 2012-2014 τα περισσότερα κράτη μέλη ανέφεραν αποστολές αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων στην επικράτειά τους, χρησιμοποιώντας ένα μη δεσμευτικό υπόδειγμα με πληροφορίες σχετικά με i) την εφαρμογή της οδηγίας και ii) τις εισαγωγές, εξαγωγές και διαμετακομίσεις αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων.

Σε γενικές γραμμές, παρατηρήθηκαν διαφορές ως προς τη μορφή των εκθέσεων, το επίπεδο λεπτομέρειας και την ποιότητα των πληροφοριών που παρέχονται από τα κράτη μέλη στις εκθέσεις τους προς την Επιτροπή. Για παράδειγμα:

- η ορολογία που χρησιμοποιείται στις εκθέσεις των κρατών μελών σχετικά με τις αποστολές αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων δεν ήταν πάντα εναρμονισμένη με την ορολογία που ορίζεται στην οδηγία και στην απόφαση 2008/312/Ευρατόμ (π.χ. εισαγωγή, εξαγωγή και διαμετακόμιση μέσω της Κοινότητας, καθώς και αδειοδότηση και συναίνεση).
- παρομοίως, οι πληροφορίες που παρέχουν οι εκθέσεις των κρατών μελών δεν περιλαμβάνουν πάντα λεπτομέρειες σχετικά με τις αποστολές ούτε κάνουν τη διάκριση μεταξύ των αποστολών αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων.
- οι εκθέσεις δύο κρατών μελών που αντιπροσωπεύουν το 48 % των συνολικών αδειών αποστολής αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων υποβλήθηκαν σε κάποιο βαθμό μόνο ως περίληψη, χωρίς επαρκείς λεπτομέρειες σχετικά με τις αποστολές, όπως προβλέπει το υπόδειγμα υποβολής εκθέσεων.

²⁰ Το άρθρο 5 σημείο 13 της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ ορίζει ως «αρμόδια αρχή» την «αρχή η οποία, δυνάμει των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων της χώρας προέλευσης, διαμετακόμισης ή προορισμού, έχει την εξουσία επιβολής του συστήματος επιτήρησης και ελέγχου των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων ή αναλωμένου καυσίμου».

²¹ Σύσταση της Επιτροπής, της 7ης Ιουλίου 2009, για την ασφαλή και αποτελεσματική διαβίβαση των εγγράφων και πληροφοριών που απαιτούνται βάσει των διατάξεων της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ του Συμβουλίου, ΕΕ L 177 της 8.7.2009, σ. 5-6.

- ανακολουθίες σε ορισμένες εθνικές εκθέσεις κρατών μελών όσον αφορά τις άδειες αποστολής.

Στο πλαίσιο αυτής της δεύτερης έκθεσης, η Επιτροπή δεν έχει ενημερωθεί για επαναποστολές που αφορούν μη εξουσιοδοτημένες αποστολές μη δηλωμένων ραδιενεργών αποβλήτων (σύμφωνα με το άρθρο 4)· μη πραγματοποιημένες αποστολές (σύμφωνα με το άρθρο 12) ή απαγορευμένες εξαγωγές που εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 16 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της οδηγίας. Αναφέρθηκαν μόνο δύο περιπτώσεις άρνησης χορήγησης άδειας που συνδέονται με μολυσμένα απορρίμματα μετάλλων και μία περίπτωση ελλিপών πληροφοριών για την αποστολή. Όλες οι περιπτώσεις άρνησης επιλύθηκαν από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

Περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με τις αποστολές των κρατών μελών παρατίθενται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2018)4.

3.1. Συνολικές αποστολές

Η οδηγία 2006/117/Ευρατόμ παρέχει το πλαίσιο για τις αποστολές ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων μεταξύ των κρατών μελών, οι οποίες θα πρέπει να πραγματοποιούνται μόνον έπειτα από συναίνεση μετά από ενημέρωση των αρμόδιων αρχών όλων των εμπλεκόμενων κρατών μελών (συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών διαμετακόμισης).

Για την περίοδο 2012-2014, 20 κράτη μέλη ανέφεραν εξουσιοδοτημένες αποστολές εντός του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας. Τα κράτη μέλη ανέφεραν 400 εγκρίσεις που χορηγήθηκαν²², οι οποίες περιλαμβάνουν 192 άδειες του κράτους μέλους προέλευσης και 208 συναινέσεις²³ αποστολής αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων. Πέντε²⁴ από τα 20 κράτη μέλη που υπέβαλαν εκθέσεις αντιστοιχούν στο 74 % του συνόλου των 192 αδειών που κοινοποιήθηκαν για την περίοδο 2012-2014.

Επίσης, το 81 % (157) όλων των αδειών που χορηγήθηκαν αφορούν αποστολές ραδιενεργών αποβλήτων· το 17 % (32) αφορά αναλωμένα καύσιμα και το 2 % άλλα υλικά εκτός ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων. Κατά την προηγούμενη περίοδο υποβολής εκθέσεων, το 74 % των αδειών αφορούσαν

²² Αν και η οδηγία δεν ορίζει την έννοια της «έγκρισης» και αναφέρεται σαφώς μόνο σε «άδεια» του κράτους μέλους προέλευσης, «συναίνεση» και «άρνηση» των κρατών μελών διαμετακόμισης και προορισμού, οι εθνικές εκθέσεις των κρατών μελών δεν κάνουν πάντα τη διάκριση ανάμεσα στις άδειες και τις συναινέσεις. Ως εκ τούτου, για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης της Επιτροπής, ο όρος «έγκριση» χρησιμοποιείται για να συμπεριλάβει τόσο τις «άδειες» όσο και τις «συναινέσεις».

²³ Σύμφωνα με το άρθρο 9, το αργότερο εντός δύο μηνών από την ημερομηνία της βεβαίωσης παραλαβής δεόντως συμπληρωμένης αιτήσεως, οι αρμόδιες αρχές των ενδιαφερομένων κρατών μελών κοινοποιούν στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους προέλευσης την εκ μέρους τους συναίνεση ή τους όρους που θεωρούν αναγκαίους για την παροχή συναίνεσης, ή την εκ μέρους τους άρνηση συναίνεσης.

²⁴ Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο.

αποστολές ραδιενεργών αποβλήτων και το υπόλοιπο 26 % αποστολές αναλωμένων καυσίμων.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι ο συνολικός αριθμός των αδειών αυξήθηκε (15 %) σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο υποβολής εκθέσεων (2008-2011), κατά την οποία 14 κράτη μέλη χορήγησαν 161 άδειες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

3.2. Εισαγωγές, εξαγωγές και διαμετακομίσεις μέσω της Κοινότητας

Κατά την περίοδο υποβολής εκθέσεων 2012-2014, η πλειονότητα των αποστολών αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων έγινε μεταξύ κρατών μελών και μόνο το 17 % περίπου όλων των διασυνοριακών διακινήσεων αφορούσε εισαγωγές και εξαγωγές εκτός της Κοινότητας.

Συγκεκριμένα, 11 κράτη μέλη²⁵ ανέφεραν χορήγηση 30 αδειών για εξαγωγές ραδιενεργών αποβλήτων και/ή αναλωμένων καυσίμων προς τρίτες χώρες — τη Ρωσία (47 %), τις ΗΠΑ (30 %), την Ελβετία και την Ιαπωνία (10 % προς καθεμία) και τη Νορβηγία (3 %).

Είκοσι από τις 30 άδειες για εξαγωγή εκτός Κοινότητας (δηλαδή το 67 %) αφορούσαν αποστολές αναλωμένων καυσίμων. Εκτός από μία, όλες αυτές οι εξαγωγές αναλωμένων καυσίμων δηλώθηκαν για επανεπεξεργασία· μία μόνο εξαγωγή αναλωμένων καυσίμων δηλώθηκε για ερευνητικές δραστηριότητες.

Κατά την προηγούμενη περίοδο υποβολής εκθέσεων (2008-2011), οι 29 άδειες εξαγωγής χορηγήθηκαν από εννέα κράτη μέλη και το 59 % των αδειών εξαγωγής εκτός Κοινότητας αφορούσαν εξαγωγή αναλωμένων καυσίμων, γεγονός που φανερώνει αύξηση του αριθμού των κρατών μελών που εξάγουν αναλωμένα καύσιμα και/ή ραδιενεργά απόβλητα. Παρά τη μικρή αύξηση του συνόλου των αδειών εξαγωγής αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων, η Επιτροπή παρατηρεί μια συνολική μείωση του αριθμού των αδειών για εξαγωγή αναλωμένων καυσίμων από το 2011.

Εξαγωγές ραδιενεργών αποβλήτων για επιστροφή και επεξεργασία προς τρίτες χώρες αναφέρθηκαν από πέντε κράτη μέλη και αντιστοιχούν συνολικά σε εννέα άδειες για εξαγωγή εκτός Κοινότητας.

Τρία κράτη μέλη (η Γαλλία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο) ανέφεραν εισαγωγές ραδιενεργών αποβλήτων/αναλωμένων καυσίμων, ενώ δεν αναφέρθηκαν διαμετακομίσεις αναλωμένων καυσίμων και/ή ραδιενεργών αποβλήτων μέσω της Κοινότητας για την περίοδο αυτή.

²⁵ Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ουγγαρία, Αυστρία, Πολωνία, Ρουμανία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο.

3.3. Συνέχεια που δόθηκε στην πρώτη έκθεση της Επιτροπής

Ως αποτέλεσμα της πρώτης υποβολής εκθέσεων των κρατών μελών σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ, δύο είναι τα ζητήματα που απαιτούν προσοχή, όπως περιγράφεται αναλυτικά στην έκθεση της Επιτροπής COM (2013) 240 final:

- επισημάνθηκε ότι δεν υπάρχουν **εναρμονισμένα επίπεδα αποδέσμευσης** για τα πυρηνικά απόβλητα στην ΕΕ, γεγονός που θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα να αποχαρακτηριστούν σε κράτος μέλος υλικά που περιέχουν ραδιενεργές ουσίες, τα οποία όμως θα μπορούσαν να θεωρούνται ακόμα ως ραδιενεργά απόβλητα σε άλλο κράτος μέλος.

Εφόσον τα κράτη μέλη μεταφέρουν την οδηγία 2013/59/Ευρατόμ για τον καθορισμό βασικών προτύπων ασφαλείας έως τον Φεβρουάριο του 2018, αναμένεται ότι τα γενικά κριτήρια αποδέσμευσης και το σύνολο των εναρμονισμένων **γενικών τιμών αποδέσμευσης** στα κράτη μέλη θα ευθυγραμμιστούν περισσότερο. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να ορίζουν συγκεκριμένα επίπεδα αποδέσμευσης σύμφωνα με τα κριτήρια αποδέσμευσης που καθορίζονται στην οδηγία·

- οι διασυνοριακές αποστολές **αποβλήτων που περιέχουν NORM**, καθώς δεν προκύπτουν από εγκεκριμένες «πρακτικές» όπως ορίζει η οδηγία 96/29/Ευρατόμ, εξαιρέθηκαν από το πεδίο εφαρμογής τόσο της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ²⁶ όσο και της οδηγίας 2006/21/ΕΚ²⁷ σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας.

Το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2013/59/Ευρατόμ έχει επεκταθεί για να καλύψει όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες που συνεπάγονται παρουσία φυσικών πηγών ακτινοβολίας, συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας υλικού με φυσικά ραδιονουκλεΐδια (NORM). Ως εκ τούτου, από νομική άποψη, όλα τα απόβλητα που περιέχουν NORM τα οποία απαιτούν κανονιστικό έλεγχο και χαρακτηρίζονται ως ραδιενεργά απόβλητα²⁸ εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ.

Για να εξασφαλίσει την ομαλή εφαρμογή τόσο της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ όσο και της οδηγίας 2013/59/Ευρατόμ και να αντιμετωπίσει τα προαναφερθέντα ζητήματα, η Επιτροπή έχει ξεκινήσει μια μελέτη το 2016²⁹. Σκοπός της μελέτης είναι να

²⁶ Βλέπε άρθρο 1 παράγραφος 5 της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ.

²⁷ Οδηγία 2006/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας και την τροποποίηση της οδηγίας 2004/35/ΕΚ, ΕΕ L 102 της 11.4.2006, σ. 15-33.

²⁸ Ως «ραδιενεργά απόβλητα» νοούνται τα ραδιενεργά υλικά σε αέρια, υγρή ή στερεά μορφή, για τα οποία δεν προβλέπεται περαιτέρω χρήση από τις χώρες προέλευσης και προορισμού, ή από φυσικό ή νομικό πρόσωπο του οποίου την απόφαση αποδέχονται οι χώρες αυτές, και τα οποία ελέγχονται ως ραδιενεργά απόβλητα από ρυθμιστικό φορέα βάσει του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου των χωρών προέλευσης και προορισμού (άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας 2006/117/Ευρατόμ).

²⁹ Επισκόπηση της παρούσας κατάστασης σχετικά με τις μεταφορές ραδιενεργών υλικών στα κράτη μέλη της ΕΕ.

επανεξετάσει τις υφιστάμενες πρακτικές των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή των επιπέδων αποδέσμευσης και την αποστολή ραδιενεργών αποβλήτων που περιέχουν φυσικά ραδιενεργά υλικά, ώστε να προσφέρει καλύτερη κατανόηση των πρακτικών και προκλήσεων των κρατών μελών, καθώς και των καλών παραδειγμάτων για την αποστολή των υλικών αυτών στο νέο νομικό πλαίσιο της ΕΕ, όσο και την ανάγκη για νομοθετικό έργο της ΕΕ και/ή για πρωτοβουλίες στον τομέα αυτό.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το ισχύον νομικό πλαίσιο της ΕΕ, το οποίο συνίσταται στην οδηγία 2006/117/Ευρατόμ, τη νέα οδηγία 2013/59/Ευρατόμ και την οδηγία 2011/70/Ευρατόμ, προβλέπει μια νέα ολοκληρωμένη νομική βάση για τη διασφάλιση της προστασίας της υγείας των εργαζομένων και του πληθυσμού από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιοντίζουσες ακτινοβολίες, μεταξύ άλλων κατά τις αποστολές αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων.

Τα κράτη μέλη υπέβαλαν έκθεση σχετικά με τις αποστολές που εμπίπτουν στο εθνικό πλαίσιο για την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων. Σύμφωνα με το πλαίσιο αυτό, οι διασυνοριακές διακινήσεις ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων πρέπει να πραγματοποιούνται μόνον έπειτα από συναίνεση μετά από ενημέρωση των αρμόδιων αρχών όλων των εμπλεκόμενων κρατών μελών, και με χρήση του τυποποιημένου εγγράφου για την εισαγωγή, την εξαγωγή και τη διαμετακόμιση μέσω της Κοινότητας.

Κατά την τρέχουσα περίοδο υποβολής εκθέσεων, δεν αναφέρθηκε καμία περίπτωση μη πραγματοποίησης αποστολής όσον αφορά τις διασυνοριακές διακινήσεις ραδιενεργών αποβλήτων ή αναλωμένων καυσίμων από τα κράτη μέλη. Αναφέρθηκαν δύο περιπτώσεις άρνησης, λόγω ραδιενεργού υλικού που δεν έχει δηλωθεί ως ραδιενεργό απόβλητο και λόγω ανεπαρκούς ενημέρωσης, οι οποίες όμως επιλύθηκαν από το αντίστοιχο κράτος μέλος.

Η πλειονότητα των εθνικών εκθέσεων των κρατών μελών για την τρέχουσα περίοδο υποβλήθηκαν με καθυστέρηση και παρουσιάζουν αποκλίσεις ως προς το επίπεδο λεπτομέρειας των πληροφοριών και διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς την υποβολή εκθέσεων για τις αποστολές αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων.

Η Επιτροπή θα λάβει δεόντως υπόψη τα πορίσματα που παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση και θα ξεκινήσει διαβούλευση ή θα προβεί στα αναγκαία μέτρα ώστε:

- να βελτιωθεί το τυποποιημένο έγγραφο για την επιτήρηση και τον έλεγχο των αποστολών ραδιενεργών αποβλήτων και αναλωμένων καυσίμων που αναφέρεται στην οδηγία 2006/117/Ευρατόμ του Συμβουλίου, με βάση τις

παρατηρήσεις που υπέβαλαν τα κράτη μέλη και τις συστάσεις της συμβουλευτικής επιτροπής·

- να στηρίξει τα κράτη μέλη στην εναρμόνιση της υποβολής εκθέσεων για τις αποστολές αναλωμένων καυσίμων και ραδιενεργών αποβλήτων των κρατών μελών (άρθρο 20 της οδηγίας), ενισχύοντας παράλληλα, σε τελική ανάλυση, το επίπεδο συνοχής και λεπτομέρειας των μελλοντικών εκθέσεων της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα λάβει τα κατάλληλα μέτρα βάσει των αποτελεσμάτων της εν εξελίξει μελέτης για την επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης όσον αφορά τη μεταφορά ραδιενεργών υλικών στα κράτη μέλη της ΕΕ. Η μελέτη περιλαμβάνει τις αποστολές αποβλήτων που περιέχουν φυσικά ραδιονουκλεΐδια και την εφαρμογή των επιπέδων αποδέσμευσης, με στόχο τον προσδιορισμό συγκεκριμένων δράσεων που απαιτούνται για τη βελτίωση των μεταφορών σε ενωσιακό και σε εθνικό επίπεδο, την αύξηση της διαφάνειας και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών.

Η Επιτροπή θα παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την εφαρμογή της οδηγίας και τα προσδιορισθέντα μέτρα για να διασφαλιστεί η έγκαιρη υποβολή εκθέσεων για την προσεχή περίοδο υποβολής εκθέσεων 2015-2017 (υποβολή εκθέσεων των κρατών μελών έως τις 25 Δεκεμβρίου 2017) σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη της ΕΕ.